

کد خبر: ۱۱۳۰۴۳

شنبه ۲۷ بهمن ۱۳۹۷ ۱۰:۵۲

گروه اوراسیا منتشر کرد:

گزارش ریسک‌های عمده سال ۲۰۱۸

پنجمین ریسک، روابط ایران و آمریکا است که به عنوان یکی از ریسک‌های اصلی جهان در سال ۲۰۱۸ شناخته شده است.

گروه اوراسیا در ژانویه ۲۰۱۸ به ارزیابی ریسک‌هایی که جهان را در سال ۲۰۱۸ تهدید می‌کند پرداخته است. این ده ریسک به ترتیب اهمیت عبارتند از:

علاقه چین به خلأ (علاقه روزافزون چین به برسازی هنجارهای بین‌المللی خود و جانشینی با ایالات متحده) حوادث (تروریسم، حملات سایبری و ...)

جنگ سرد فناوری‌های جهانی (تسلط در فناوری‌های در حال ظهور، بدل به مهم‌ترین جنگ جهان برای قدرت اقتصادی شده است)

مکزیک (جر و بحث‌ها بر نفتا و انتخابات ریاست جمهوری وضعیت سیاسی مکزیک را شکننده خواهند کرد) روابط ایالات متحده و ایران

فرسایش نهادها (اکثر مردم جهان به رسانه‌ها بدگمان شده‌اند و شدیداً به تئوری‌های توطئه گرایش پیدا کرده‌اند) حمایت‌گرایی (حمایت از تولیدات داخلی) بریتانیا (برگزیت)

سیاست‌های هویتی در جنوب آسیا (به عنوان نمونه در میانمار، مالزی، اندونزی، چین و ...) امنیت افریقا

پنجمین ریسک در این زمره روابط ایران و آمریکا است که به عنوان یکی از ریسک‌های اصلی جهان در سال ۲۰۱۸ شناخته شده و تا این‌جا کار قابل ملاحظه است که پیش‌بینی پر بیراه نبوده است.

ترامپ به شدت به دنبال ضربه زدن به ایران است؛ درست یا غلط، او این کشور را به عنوان ریشه بسیاری از شیظنت‌ها در جهان می‌پندارد. در سال ۲۰۱۸، روابط ایالات متحده ایران با ریسک گسترده ژئوپلتیک و بازار همراه است. توافق هسته‌ای تحت عنوان برنامه جامع اقدام مشترک، شاید در سال ۲۰۱۸ به قوت خود باقی باشد، اما احتمال از بین رفتن آن نیز زیاد است که در این صورت، منطقه را وارد دوره‌ای از بحران واقعی می‌کند.

ایالات متحده به دنبال اجرای یک استراتژی جامع برای مقابله با نفوذ منطقه‌ای و بلندپروازی‌های هسته‌ای ایران است. این به معنای پشتیبانی قوی از عربستان سعودی و تلاش‌های فعال‌تر ایالات متحده برای مبارزه با ایران در سوریه، عراق، لبنان و یمن است. ایالات متحده همچنین تحریم‌های گسترده‌تری را علیه ایران به دلیل آزمایش‌های موشک‌های بالستیک، پشتیبانی درک‌شده از تروریسم، و نقض حقوق بشر وضع خواهد کرد. همچنین پشتیبانی مردمی ترامپ از اعتراضات در ایران، به تنش‌های بیشتر دامن می‌زند.

ایران نیز از جمله از طریق ایذای ناوهای ایالات متحده واکنش نشان خواهد داد، مانوری که می‌تواند منجر به اقدام مهلک گردد. جنگ نیابتی می‌تواند ایرانیان و سربازان ایالات متحده را به کشتن دهد. عربستان سعودی و ولیعهد ریسک‌پذیر آن ممکن است پشتیبانی ایالات متحده را به عنوان چراغ سبزی برای خود علیه ایران دانسته و پا را فراتر از حد خود نهاده و خطر ایجاد کنند. روابط پرتنش ایران عربستان سعودی، ریسک حملات سایبری چندجانبه را به همراه خواهد داشت و چالش‌هایی برای سرمایه‌گذارانی که قصد سرمایه‌گذاری در این دو کشور دارند ایجاد خواهد نمود.

این به اندازه کافی بد است، اما بدتر از این، اتفاقاتی است که در صورت به هم خوردن توافق هسته‌ای رخ خواهد داد. در این موقعیت بحرانی، این توافق احتمالاً به مویی استوار خواهد بود. ادبیات حاوی شوک و ترس ترامپ احتمالاً در سخنرانی لغو ۱۳ اکتبر نرم خواهد بود، زیرا سیاست خط پایین او ظهور می‌یابد. اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن در برابر درخواست اصلی ترامپ مبنی بر اصلاح توافق، مقاومت خواهند کرد. این توافق، مزایای مالی فراوانی برای ایران دارد و لذا برای حفظ آن تلاش می‌کند.

به هر حال، توافق هسته‌ای ممکن است در سال ۲۰۱۸ با شکست مواجه شود. خروج ایران از توافق به احتمال بیشتر، مسیر را به سمت شکست سوق می‌دهد. این برون‌داد، به سرعت اتفاق نخواهد افتاد، زیرا ایران، واشنگتن را مقصر دانسته و به دنبال حفظ حمایت ملل اروپایی خواهد بود.

اما تهران به دلایل مالی با توافق هسته‌ای موافقت کرده تا اقتصاد را تحریک نموده و اشتغال ایجاد نماید. یک دستور اجرایی که به طور یک‌طرفه توافق را تغییر می‌دهد، تحریم‌های جدید ایالات متحده و ادبیات جدیداً خصمانه ایالات متحده، همه باعث تخریب فضای سرمایه‌گذاری ایران و فراری دادن سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی می‌گردد. مقامات ایران ممکن است در سال ۲۰۱۸ تحت فشار افراطیون به این نتیجه برسند که این توافق دیگر به نفع آنها نیست. تهران سعی در بردن این بازی دارد، به خصوص اگر ایالات متحده گام‌هایی را در نقض توافق برداشته باشد.

یا این که شاید ترامپ به توافق خاتمه دهد. البته احتمالش کم است اما هنوز محتمل است. در هر زمانی، رئیس‌جمهور می‌تواند تعلیق را باطل کرده و به رفع تحریم‌ها خاتمه داده و توافق را از بین ببرد. این رئیس‌جمهور، همان‌طور که بررسی‌های مولر نشان می‌دهد، بسیار غیرقابل پیشبینی است. تحت فشار زیاد از طرف مجلس، او ممکن است تصمیم به ابطال توافق بگیرد.

اگر این توافق باطل شود، وارد پویایی ژئوپلیتیک جدید و خطرناکی می‌شویم. در ارتباط با رفع تحریم‌ها و برنامه هسته‌ای ایران، دو سناریو وجود دارد. در محتمل‌ترین حالت، اجرای شدید تحریم‌های ثانویه توسط ایالات متحده باعث می‌شود اکثر شرکت‌های اروپایی و ژاپنی، ایران را ترک کنند. واردکنندگان نفت در اروپا، کره جنوبی و ژاپن علیه خرید نفت از ایران تصمیم می‌گیرند. اما چین و هند تسلیم درخواست ایالات متحده برای کاهش چشمگیر واردات از ایران نمی‌شوند. اگر ایران به هر دوی این خریداران پیشنهاد تخفیف‌های قابل توجه بدهد، روزانه حدود ۳۰۰ هزار بشکه در این بازار معامله می‌شود. ایران برنامه هسته‌ای خود را ارتقا خواهد داد. این کشور حداقل مهر و موم سانتریفیوژهای پیشرفته خود را شکسته و آزمایش‌های بزرگ مقیاس و تولید با استفاده از مدل‌های پیشرفته‌تر را آغاز می‌کند. تهدید حملات ایالات متحده و یا اسرائیل مجدداً بر این منطقه سایه افکنده و موجب افزایش قیمت‌های نفت می‌گردد.

در سناریوی غیرمحتمل‌تر، اروپا، روسیه، و چین بر سر یک برجام ۲ با ایران به توافق می‌رسند. ترامپ از اجرای تحریم‌ها عقب نشینی کرده یا تصمیم می‌گیرد تحریم‌های ثانویه را اجرا نکند. رئیس‌جمهور اعلام پیروزی می‌کند، به این دلیل که جایگاه کشور را بدون خدشه به روابط فرآتلانتیک، حفظ نموده است. در حالی که سرعت سرمایه‌گذاری خارجی در ایران کاهش می‌یابد، شرکتهای موجود در ایران، باقی خواهند ماند و دیگران نیز نهایتاً به آن‌ها ملحق می‌شوند. واردکنندگان اروپایی و آسیایی به خرید نفت ایران ادامه می‌دهند. ایران به رعایت محدودیت‌های هسته‌ای برنامه جامع اقدام مشترک ادامه می‌دهد. اثرات ژئوپلیتیک این سناریو بسیار محدودتر هستند. با این حال، روابط پرتنش ایالات متحده ایران بر ژئوپلیتیک‌های منطقه‌ای نیز تأثیر می‌گذارد و نگرانی در مورد بازگشت سیاست‌های سخت تحریمی ترامپ، بر احساس سرمایه‌گذاران نسبت به ایران سایه می‌افکند.

لازم است ذکر شود آگاهی یافتن از موضوعات مدنظر اندیشکده‌ها و مؤسسات مطالعات راهبردی در جهان یکی از ضرورت‌های تفکر راهبردی در ایران است. ترجمه گزارش ریسک‌های عمده سال ۲۰۱۸ توسط مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری با این هدف انجام شده‌است و لزوماً بیانگر دیدگاه‌های این مرکز نیست.

برای دریافت فایل پی‌دی‌اف این گزارش از لینک دانلود زیر استفاده کنید.